

MAGYAR KURIR

Bétsből, Pénteken, Július' 30-dikán 1819.

Német Ország.

A' Norimbergai újságban így írt ennek egy Wiesbadeni tudósítója Jul. 19-dikén: —

„Itt egy nagyon különös történetről beszélnek, de a' melynek szorosabb környúlásai még további megvalóságosulást kívánnak. Egy Fő Személy a' Taurusi ferdőn lévén 's útját Emsből *Langenschwalbachba* vévén, itt a' fák' sorai között magános sétálásközben néhány betakaródzott emberektől körülvétegett, kik ugyan kezeiket ezen fő emberre nem tették, de nagyon megfenyegették, arra az esetre, ha az általok adandó tudományának sikere nem talál lenni. Ezen betakaródzott emberek úgy el tudták titkolni magokat, hogy a' Fő Személy telességgel egyre is rá nem esmerhetett, 's fenyegetődzéseket végezvén, útjokat a' sétáló helyről a' *Schlangenbad* felé vették. Még eddig minden iparkodással se' lehetett nyomokba akadni ezen embereknek. (A' hely, hol e' történt, Wiesbadentől valami két, a' Ménusi Frankfurtól hat, 's a' Schlangenbadtól egy mértföldnyire esik).

Ugyan ezen Norimbergai újság ezeket jelenti Berlinből Julius' 18-dikáról: — „Az Universitas' Senátusa ily jelentést raggattatott ki az Universitas' épülete' falaira: „A' Tisztviselői Karnak „rendelésből tudokra adatik az ittlévő „tanulóknak, hogy, ha ki közzülök, a' „Politikai utkos egygyesüléssel való vá-

„doltatásáért tétetődő vizsgálódásokra ki- „rendeltetett Biztosság' elejébe meg ta- „lálna hivattatni, azonnal és legkissebb „magavonogatása nélkül előálljon, mert „külömben kényszerítetteti fog az előállás- „ra.“

Egy idő-ólta sok tanulók elutoztak Berlinből, ki gyalog, ki szekeren; az utolsók azt mondták, hogy tsak ferdőre mennek *Freienwaldba*. — Ezen nevezetes revoluziós történeteknek előfordulásától fogva gyakran mennek a' Staféták *Glieneckébe* a' Státus-Cancellarius-hoz Hardenberg Herczeghez, 's *Töpliczbe* is a' Királyhoz, a' hol ő Felsőge mostan ferdés végett tartózkodik.

A' Rénusi újságlevelek a' következő történetet jelentik Julius' 20-dikáról: „Bonnbá néhány katonatisztek érkeztek-meg egy Politziai Ágensel 's több Politziai katonákkal, 's e' hónap' 15-dikén az Universitasnak három Professorait, úgymint Arndt Urat és a' két Welker testvéreket a' város' fogházába vévén, irásaikat elvették. Hasonló történt *Elberfeldben* is egy Könyviróval, *Koloniában* pedig egy törvényes tisztviselővel. De beszélnek, hogy több más helyeken is történtek efféle emberfogdosások 's irásaiknak elvétele. A' Nassauai vidékeken is elfogtak két embert.“

* * *

Végezete a' Prusszus néphez intézte-
tett Nyilatkoztatásnak, melly a' VIII-
dik számú M. Kurir' 62-dik levéllap-
ján félbemaradt:

„Errevaló bizonyságokat még sokat lehetne felhordani, ha csak ezen felhozottak is, mellyek mind az Aktákból vétettek ki, eléggé szeméink' elejébe nem terjesztenék, hogy mit várhatott volna Német Ország ezen tsábító és eltsábított emberektől, ha az ő árulási iparkodásokat a' Pruszsus Országlószék egyszeriben hirtelenséggel meg nem bennította volna. Ezen Országlószék tehát az elévett hathatós, és mindenüvé kiterjedő eszközök által, és a' mellyeknek még ezeket követni kell, teljesítette azon szent kötelességét, mellyel minden jó hazafiának 's az egész Német népnek tartozik, a' mely igasságos jussal várhatja azt, hogy a' revolúziók' pályájának kerekded folyamata már egyszer bezárattassék, 's magát Német Országban legkevesebbé újítsa meg, 's egy egész emberi nyom' (nemzettség') boldogsága, nyugodalma, és megelégedése, a' szerentsétlen theoriáknak 's eszelősködő (fanaticus) tsábításoknak ne áldoztassanak fel.

„A' Pruszsus Országlószék ezen kötelessége által vezéreltetvén, legalkalmasabb eszközöket vett elő, a' mellyeknek végrehajtatásokban leglehetségesebb kedvezés van a' szükséges erővel összesztatolva, 's mind azok a' hírek, mellyek ezen eszközökre nézve elterjesztődtek, azoktól vették származásokat, kik jól érezvén azt, hogy ezen eszközöknek szükséges és igasságos volta ellen ki nem kelhetnek, legalább ily módon kényszerítettnek azért való bánkodásokat, hogy mesterkedéseiknek végvettettek, kiönteni. Nagyon kevés számú személyek fogattattak el, 's ha írásaik többeknek elvétettek, tudva való dolog, hogy ezen dolog nem mindenkor csak azon személy eránt való gyanuért történik, kinek írásai elvétettek, hanem azért is gyakran, hogy a' valóságos bünösök ellen bizonyító eszközökre szert lehessen tenni.

„Az elfogattatott személyek nagyobbadon idegenek, kik azért jöttek vala hozzánk, hogy a' demagogicus mérget köztük is elterjeszszék. Azt még erősíteniünk (mondanunk) se' szükséges, hogy az ő iparkodásoknak, az értelmes, derék, és hűséges Pruszsus népnél oly kevés fogantja lett, hogy az úgy mondatott szabadságnak ezen nemhivatalos Apostolai magok több versben keserves panaszra fokadtak leveleikben, azért, hogy a' Pruszsus nép az ő számára általok ide hozatott új tudománynak bevételeire ily alkalmatlan legyen. A' mennyiben a' dolog már most szemünk előtt van, ezen ártalmas mérge még eddig egy tsendes polgárunkba is belé nem kapott, 's valójában e' lehet annak is az oka, hogy a' közönség eleintén még csak hitelt is alig adhatott azon mesterkedéseknek, 's azon principiumok' elterjedésének, mellyeknek lehetséges voltát az ő egyenes és józan képzelődése meg nem foghatta, 's a' mellynek alacsonyysága felől Pruszsziában mindenek egyformálag ítélnék.

„A' még Criminalis pernek indítására meg nem ér'tt vizsgálódás ugyan még most csak politziai módon, de törvénytudósokból álló biztosság által folytattatik, azért, hogy a' mesterkedések' sokféle ágazatainak nyomába akadni 's őket felfedezni lehessen. Ezen biztosság hathatósan folytatja munkáját: hanem a' mesterkedéseknek egész kiterjedéseket majd csak akkor lehet osztán általlátni, minekutánna a' sok más helyeken elvétett irások is mind beérkeztek, 's ekkor fog osztán az annak módja szerént és részrehajlás nélkülváló vizsgálódásnak törvényes úton helye lenni. Ezen tárgyra nézve tehát, 's azon szorgalomra nézve, mellyel ezen fontos tárgy továbbá is folytattatni fog, a' Státusnak minden jó gondolkodású polgárjai telyes tsendességben lehetnek.

A' Bavariai Közönséges Ujság az oly történetekre, milyen a' Löningé, egy értekezést adott-ki (*Nassauból* Jul. 12-dikeről), melly nagyon hosszú lévén, tsak a' gerinczét teszszük ide: —“

„A' politikai írókra nevezve reménlhetőképpen fontos dolog lehet, ha azon vidékről, hol ezen Patikárius Provisornak megmagyarázhatatlan próbatétele előfordult, valami oly előadást vehetnek, melyből, addig is, míg a' jövő idő a' valóságról a' takarót lehúzná, ha tsak mi kevés világosságot kaphatnak is. A' Löning tselekedetének indító okát (akár mit mondjon is a' Moguntziai újságíró) nem lehet magános környúlállásokban keresni; Löningnek Vagyoni állapota soha még tsak távolról se' érdekelhette az Országlószéki Elölülő *Ibell* Urét; a' mi pedig személyét illeti, ez ő véle soha se' beszélt, nem is látta soha. Tsak ezen egy gondolható feltétel marad 'hát fenn, hogy hivatali, szolgálati környúlállás indíthatta *Löninget* a' rút próbatételre, mellyet vagy a' Löning, vagy az *Elölülő Ur'* részén kell keresni. Ő tavaly azt kívánta, hogy mint Patikáriusi Candidatust vizsgálják meg, kivánságát megnyerte, a' vizálgatást jól kiállotta, 's erről az Országlószéktől kapott bizonyságlevelél mellett a' Patikáriusi Candidatusok közzé levétegett. Itt se' lehet hát a' gyilkos indulat' indító okát keresni. Még tsak egy környúlállás van hátra, a' miben a' Löning indító okát keresni lehet. Ez az, a' mit ő gyilkos próbatétele közben kiáltva mondott 's a' mit azutánni vallástétele által is erőssített, u. m: az *Elölülő Ur'* politikai nagy tehetősége. Mit tett az *Ibell Ur'* munkássága az 1806-dik esztendőötől fogva, minden *Nassau* lakos tudja.“ — Itt környúlállásosan előszámlál a' tudósító mindent, a' mik az *Elölülő Ibell Ur* Elölülői kormányozása alatt az 1806-dik esztendőötől fogva,

részint a' Constitúciónak behozattatása előtt, részint azután, a' népnek boldogíttatására történtek, 's a' mellyek között minden előfordúl, a' mi jót tsak egy valóságos *liberalis* Constitúció alatt várni lehet — 's mind ezeknek felhordása után ekképpen folytatja és végzi szavait: —“

„És még is ezen jóltévő embernek, a' ki hazafi társaiért ily sok jót tett, kelle vala, a' maga politikai tehetőségiért (vagy mondjuk inkább, az ő sok jó tételiért) meggyilkoltatni?? Ki hihetné ezt, pedig valósággal így van. De kérdés, hogy ki lehet hát még is, a' ki egy ilyen, a' liberalisságban másoknak példát mutató, a' polgári szabadságnak megfundálásán így dolgozó így iparkodó kormányozással meg nem elégedett? Két féle részek találtatnak, a' mellyekben mind ezen boldogító törekedés mellett is, bekételenkedést lehet keresni. Egygyik rész lehet az, melly a' régibb időkben oly mások felett való elsőégi jusokkal bírt, a' milyenekkel nállunk már ma nem bír. Az ilyenek, ha a' mi egyéb Német Státusainkban 's Frantzia Országban bekételenek, nállunk is bekételenkedhetnek privilegiumaiknak elvesztéséért. De *Löninget* nem számlálhatjuk ezek közzé. Ő ide nem tartozott. — „A' bekételenkedőknek másik része az, a' melly egészen ellenkezőre, tudni illik arra törekedik, hogy a' Frantzia revolutziót Német Országra, minden rettentőségeivel egyetemben, által plántálja. Ezek nem tsak nállunk (*Nassauban*) vannak itthon, hanem egész Német Országban elszéledtek: de mi őket nem most a' Löning' történetével, hanem már régen megismerjük. Ezen résznek és a' másoknak (melynek barátjait vagy sorsosait közönséges névvel itt is Ultráknak vagy Ultrarovalistáknak nevezik) plánumjaik egymással nem ellenkeznek; az Ultrák megengedik

ezeknek, hogy a' legfelsőbb pontig üzhessék mesterkedéseiket, tsak azért, hogy a' nép az ő nagy elvetemedéseiktől (extremumjaiktól) megijedvén, annyival hajlandóbb legyen hozzájuk (az Ultrákhoz), annyival könnyebben az ő részekre térítődhessék. Hanem az ilyen embereknek legnagyobb ellenségeik az olyanok, kik a' Nassaui Országglás' kormánya mellett ülnek; kik tudni illik mind a' kétféle elvetemedésnek kőszálait elkerülvén, egyenesen mennek a' polgári szabadságnak czélja felé, 's erre nézve minden okos minden jó polgároktól egyenlően esmeretvén, betsültetnek, szerettetnek; kik az afféle *Próbáló Megjegyzések*' nevezete alatt hozzájuk intéztetett Proklamatiók által, a' milyenek a' Nassaui Rendek között is elterjesztődtek, 's a' melyekben ezek arra ingereltettek, hogy a' Német Szövetségben fennálló Constitúziókat fordítsák-fel, hogy népgyűléseket tartsanak, népképviselőket válasszának, 's hogy végre osztán minden Státusoknak képviselőikből Frankfurtban egy *Constituens* Gyűlést formáljanak, melly a' Német nemzet java felett tanátskozzék s azt elintézzé — megvakittatni nem engedik!! Ezekkel a' kifejezésekkel élnek ők a' magok úgy nevezett Probáló Megjegyzéseikben, mellyeket a' Historiai visszaemlékezés, akarolja ellen is a' Jakobinusi gyilkosságok' 's több effélék' sorába helyezett. Minekutánna a' Nassaui Rendek az efféle revolúztós meghívásokat magoktól megvetéssel féretaszították volna, 's ekképpen a' revolúztio' emberei innét semmit se' reménlhettek, ekkor támadott az ő oskolájokból egy L ö n i n g, ki a' politikai fanatismus által legnagyobb mértékben elfoglaltatva lévén, a' Státusnak egy nagy emberét, a' ki egész életét és egészségét a' nép' boldogittatásának áldozta-fel, hogy több ilyeneket is elijesztsze, az életből gyilkosan kiakará végezni."

— Végre megemlíti ezen író azt is, hogy characterere nézve mitsoda ember volt az az ifjú, a' ki ezen nagy gyilkosságot elkövetni akarta. Tudni illik néhány esztendőknél előtte történt, hogy L ö n i n g egy papnak árva leányát eltsábitván, azt azután el nem vette, mellyért való bujában a' leány a' gyermeket megölvén, ezen tselekedetért még ma is fenytő házban szenved.

A' Pruszsia Koronaörökös Princz, *Orániai Fridrik* Princz társaságában Helvétzia felé folytatván útját, Jul. 16-dikán a' Hohenzollern - Hechingeni Országgló Hertzeget meglátogatta, 's ennek ösi, *Hohenzollern* nevet viselő, familiái fellegrvárán, a' szabad ég alatt ebédelt, honnét a' Bodensee vidékein Helvetziába beutazott.

* * *

Mostanság egy nagy *Renomistának* pere folyt-le Pruszsziában, kinek familiái neve *Massenbach*. Obersterségig emelkedett a' Pruszsus armádánál. A' pere 1817-től fogva volt vizsgálás alá vételve 's most folyt-le végképpen. Történeteinek nagyon rövid leírása ez: — Az ő atya Hassiai fő Erdőmester volt, kitől Oberster *Massenbach* Schmalkaldenben 1757-ben vette származását. Mint HadnagyPruszsus szolgálatba lépett 1782-ben; 1786-ban Kapitánnyá lett; 1787-ben a' Hollandiai expeditziókor Érdemrend-keresztet kapott, a' hol meg is sebesedett. Mint Májor 1792-től fogva 1794-ig a' Frantziák ellen való háboruban szolgált; 1806-ban mint Oberster és a' Princz Hohenlohe armádájánál Gen. Kvártélymesteri Hadnagy, Magdeburgból Stettin felé vezette a' Pr. armádát, melly azonközben oda, minthogy Prenzlaunál kapitulálni kénytelenítettett, meg nem érkezett, melly miatt ő, azzal vádoltatván, hogy az ő rossz vezetése miatt fo-

gattatott-el az ármáda, vizsgálás alá vonattatott. Későbbre, mint Posenben Bialokocsi birtokos, melly birtokot ő régebben tsakugyan a' Királytól kapta vala, Posennek a' Király alá lett visszaterésekor a' Király' hűségére magát ismét lekötölte. Az ő Prenzlau hibájáért való pere azonközben azért, hogy 1817-ben Oktob. 24-dikén megkegyelmezésért való kérelmet adott-be 's tselekedetének megbánását jelentette, elnyomattatott, melly per addig azért szakadott volt félbe, hogy Oberster *Massenbach* mikor a' megjelenésre meghivattatott, hol egyfel hol mással mentette magát, t. i: most azzal, hogy nintsen úti költsége, majd irmet, hogy fontosabb politikai tárgyak által gátoltatik. Az ő végső megítéltetésében tsak szolgálatbéli hűségtelenség, a' hivatalbéli halgatóságnak, melyre részint mint közönséges tisztviselő részint mint a' Prusszus ármáda' Stábjának tagja, közönségesen és különösen köteleztetett volna, megrontása, 's a' hivatalbéli titkoknak elárulásával való fenyegetődés, mellyel egy jó summa pénznek kitsikorására czélzott, voltak az ellene való vadnak tárgyai. A' vizsgálódó biztosság főbb tagjai voltak: Gen. Lieutenantok, *Diericke*, kit maga kért-ki, és *Holtzendorf*, 's *Criminalis Bíró Graffunder*. — Elő hozatnak a' vádolás' Aktáiban azon *Memoárok*, mellyeket *Massenbach* 1809-ben, Bialokoscban-lakta alatt kiadott, melly irások közt több olyanok találtattak, mellyek a' Prusszsi titkos archivumból vétettek-ki, 's a' mellyek Prusszsiának politikai 's katonai állapotját tárgyazták. Ezen *Memoárok* két árkus híjjával már a' 4-dik kötetje is kijött vala a' sajtó alól, 's hogy a' közönség' elejébe ne juthasson, tsak az által gátolhatta-meg a' Prusszsi Státus, hogy 4 vagy 5 ezer tallérokon mind megvásárlotta a' Könyv-

árostól: *Massenbach* Urnak pedig ezen *Memoárok*' további nyomtattatása szorosan megtiltatott, melyre ő akkor készséggel el is ajánlotta magát: de azonban az 1815-dik esztendőtol fogva *Memoárjainak* újabb kidolgozásához fogott, 8 kötetekben, 's azokat részint Bialokoscban részint a' Württembergi vidékeken, a' hova 1816-ban 6 hónapi engedelemmel, *Massenbach* nevű familiai jószágának átvételére ment vala, nem tsak kidolgozta, hanem tisztán kétszer le is iratta. Ezen második kidolgozása, elvétetett írásai között találtatott-meg. Kézre kerültek a' két *copiak* is. Ő ezen új munkáját ajánlotta maga a' Prusszus Országlószéknek 11,500 Fridrik-aranyért, még pedig oly kinyilatkoztatással, hogy néki ezen summát egy Anglus nyomtató már megígérte, és ha a' Prusszus Országlószék a' *Memoárok* ért ennyit nem ad, ő azokat ezen Anglusnak küldi nyomtatásra. Hanem ez az Anglussal való historiája *Massenbach*nak, mint azután kijött, tsak arra való fogás volt, hogy a' Prusszus Udvarból ezen summát kitsalhasa. Ennyi bosszantás után végezetre meghatározta a' Prusszus Országlószék, hogy ezen embert elfogassa és itélőszék' elejébe állíttassa. Elfogattatását a' Ménusi Frankfurtban Aug. 19-dikére virradó éjjel 1817-ben az ott lévő Prusszus Residens *Goltz Ur*' kívánságára a' Frankfurti Magistratus eszközölte, a' hol titkon tartozkodott. Azolta *Küstrin*ben ült fogságban. Hogy *Memoárjait* 1809-ben nyomtatás alá bocsátotta, ezért most azt hozta-fel mentségül, hogy ő úgy ítélte, hogy a' Prusszus Státusnak, minthogy ennek politikai létele már akkor egészen fel volt forgatva, ezen irások kinyomtatása által többé semmit se' árthat. Megvallja, hogy azt, hogy az Anglus nyomtató néki 11,500 Fridrik-aranyokat ígért volna, maga költötte.

Hanem, hogy a' tsalárdságot ezen tekintetben mennyire üztefűzte, ez az ő elvetett leveleiből nyilatkozott ki, mellyek között valósággal találtak egy Kereskedő háztól Massenbachhoz szollo, Május' 1-ső napján 1817-ben költ levélre, melyben a' 11,500 Fridrikaranyokról, vagy 9800 font Sterlingeokról való ígértétel is előfordul. Ezen költött levelet azért tartogatta Massenbach, hogy, mint ő maga szoll, ezen *tsupa fogás* által a' Pruszsus Udvarnál a' maga kívánságának annál nagyobb fontosságot szerezhessen.

Írásai közt egy darab papiroson ezen jegyzések találtattak, ily felyülírás alatt *Nagy Projektum*, J...y és J...n nevű személyekhez szollo levélnek *conceptusa'* formában: — 1) Ezen én Memoárjaimat nem kell kinyomtatni legalább addig, míg én élek. Hanem — 2) Az Originált és a' Copiákat le kell tenni valamely városba, a' hova a' Despotismus' karjai el nem érhetnek. — 3) Előbb, t. i. 1809-ben tsak a' 3 első kötetek nyomtattattak volt ki, itt pedig az egész munka tökéletesen, 's a' már kinyomtatva volt kötetek újra kidolgoztatva együtt talátnak. — 4) Nékem 1810-ben, midőn már a' 4-dik kötetet nyomtatnám, további nyomtattatása és folytatása a' Berlieni Udvar által keményen megtiltatott, 's a' mit már kinyomtatattam vala, 5000 tallérokra mind megvétetett. — 5) Ebből megtetszik, hogy a' Berlieni Udvar melly nagyon rajta volt, hogy ezen Memoárok közönségessé ne tétessenek. — 6) Ugy kidolgozva pedig, mint most elkészültek, neki még nagyobb kedvetlenségére tétettétnének közönségessé. Oly dolgok vagynak benne felfedeztetve, mellyeket a' Pruszsus Udvarnak örökké valófátyollal takartatni, kell kívánni. — 7) (Itt semmi sinte). — 8) Hogy a' 11,500 Fridrikaranyokat el ne veszesse, ebben ily eszközökkel élek — a)

A' feleségem egész vagyonát, melly ennek egész pénzbéli árrát teszi, mint első zálogot úgy intabuláltattam — b) Már most tudtára fogom adatni a' Berlieni Udvarnak, hogy az én Memoárjaim ugyan halálom előtt nem fognak kinyomtatni, hanem, hogy ezeknek segedelme által familiái jószágomnak megtarthatására pénzt szerezhessenek, kénytelen vagyok ezen Memoárokat oly embereknek kezekbe adni, kik nekem előre bizonyos summát fognak adni, ha just engedek nékiek arra, hogy Memoárjaimat halálom után kinyomtatathassák. — 9) Nékem tehát azon kell lennem, hogy Memoárjaimat oly embereknek tethessem le, kik elkötelezik magokat, hogy azokat különben kezekből ki nem adják, hanem ha azon summát leteszi nékiek valaki, mellyben én a' Berlieni Udvarral meg fogok egygyezni.

Ambár Massenbach a' maga 8 kötetekben kidolgozott Memoárjait ki nem nyomtattatta is, mind azáltal eléggé kimutatta a' Státus eránt való veszedelmes czélzását, midőn attól, efféle veszedelmes fenyegetődzések által 's tsalárd úton módon ily summa pénzt ki akar tsikorni.

Kimenetele ezen hosszús pernek Oberster Massenbachra nézve a' lett, hogy kassáltassék, 's 14 esztendeig tartó, várbéli fogságban szenvedjen.

* * *

Karlsruhében a' közönséges pompával ment véghez Julius' 17-dikén Leopold Badeni Markgrófnak Sofia Wilhelmina Princzaszszonnyal a' IV-dik Gustav Svétziai volt Király és Friderika Királyné Badeni Princzaszszonyleányokkal való elmátkásittatása, melly pompán sok más Hertzegi familiákból való mind két nem-béli személyeken kívül, Bavariai Király és Királyné ő Felsőgek is jelen voltak.

Nagy Britannia.

Bronte nevű régen Orosz most Spanyol fregat, nem régen *Braunschweig* nevű Anglus kereskedő hajót Marie nevű foktól valami 5 mértföld távolságra előltalálván, reá lőtt, 's a' golyobis a' a' hajó' fedelén egy utast megölt, 's egy szolgát és egy hajós legényt megsebesített. Végezetre megesmerlék a' Spanyolok, hogy Anglus hajót támadtak meg, melyre nézve a' tüzelést félbe szakasztván, egy Spanyol Kapitány általment az Anglus hajóra, 's botsánatot kérvén azt beszélte, hogy kevéssel azelőtt e' tájan egy Insürgens Brigg egy Spanyol fregátot, mellyen fél millió Piasterek találtak elfogott, 's innét eredett a' tévedés. Ezen történetről a' Parlamentumban is kérdés fordult elő, 's oly nyilatkoztatást tettek felőle a' Ministerek, hogy már parantsolatot küldöttek a' Madridban lévő Anglus Követhez, hogy vétesse vizsgálás alá a' dolgot.

A' Régens Princz Jul. 13-dikán a' Parlamentumba nagy pompával bemenvén, annak mostani üléseit berekesztette.

Az úgynevezett Reformatoroknak messterkedéseik Angliának külömbkülömb vidékein naponként szembetünőbbek kezdenek lenni, melynek bizonyosságául ily történeteket említenek az újabb levelek: A' Blackburni népgyűlés, melly Jul. 5-dikén tartatott, 8000 ezer emberekből állott, kik közt 150 tulajdonképpen úgy neveztetett Reformatorok találtattak. Az ő Orátoraik, kik a' gyűléshez beszédeket intéztek, a' népnek legalsóbb salakjából való emberek. Itt is megjelent az Orálószerkben egy olyan aszszonyi egygyesületnek Deputatziója, a' milyenről már más izben is emlékezetet tettünk, 's a' melly egy Szabadsági sípkát 's egy beszédet vitt fel oda, melly a' nép előtt közönsége-

sen felolvastatott. Nyilván kitetszik ezen beszédből, hogy azon aszszonyok, kik a' Reformator társaságnak tagjai, elkötelezték magokat arra, hogy gyermekeikbe a' polgári és religiói gyűlölséget belé tsepegtetik. Ezen aszszonyok magokat az Orátorok közze elegyítvén egész végig megmaradtak a' gyűlésben. Leghevesebb tagjai az egyesületnek a' Padham és Burnley béli lakosok; ezek bunkósokkal voltak fegyverkezve. Egy bletsületes újságlevélben, melly Leedben irattatik, a' van, hogy Manchesterben egy időolta vásárnapi oskolák tartatnak, mellyekben a' gyermekek a' Király' és Papok' gyűlölésére tanittatnak. Ezen Oskolák' fejei is a' Reformatorok' társaságába tartoznak, 's részeseik' számát az által iparkodnak nevelni, hogy a' gyermekeket a' vásárnapi imátkozásoktól eltartóztatják, 's a' helyet hűségtelesség' és Jakobinusság' princzipiumait tsepegtetik beléjük. A' Manchesteri Chronika azt erőssíti, hogy a' Leighi és azon környéki fábrikás munkások között egy ugyantsak a' Reformatorok' társaságába tartozó aszszonyember hirdeti ezen társaságnak tudományait, a' melly tudományoknak egy részét a' teszi, hogy mi módon kellessék a' revoluziós lántsákat készíteni, melly rettenetes fegyvernek nemét egy időtől fogva Manchester vidékein látni lehet.

A' Ministerek' jóvállására a' Parlamentumnak utolsó ülésében, a' Ministerekkel ellenkező résznek is nagy helybehagyásával, 50,000 font Sterlingek határozattak azoknak a' dolog nélkül lévő fábrikásoknak segítettésekre, a' kik lakni a' Jó reménség fokára menni kívánnak, melly minden tekintetben sokkal hasznosabbnak találtatik a' mostani időben, mint ha Kanadába 's egyéb Északi Amerikai vidékekre mennének lakni.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

Schelmetz Bányáról Jul. 18-dikán. Mélt. L. B. Révay János Úr, Ts. K. Kamarás, Túrótz Vármegye örökös Fő-Ispánja, és a' Fő-Ispáni hivatal Administratorá, ő Felségétől alsó Magyar Országi Fő Kammer-Grófnak és a' hét Sz. K. Bányavárosok örökös Biztosának kineveztetvén, ma tartotta itten fényes békjövételét.

* * *

Folytatása az Egri tsillagvi'sgáló toronybéli tudósításoknak az üstökös-tsillagról.

Egerből, Jul. 17-dikén 1819. Julius 10-kétől fogva nagyobbára felhőbe borult éjtszakák lévén; alig lehetett az Üstököst nyomozni; holott különben, a' mint elébbi tudósításimban mondám, most volnának legkedvezőbb környülállások vizsgálására. A' legközelébb múlt éjtszaka a' Tygrisből a' Nagy medve (Gönczöl Szekere) ellenébe látszott kihatni: világossága 's mekkorasága valamennyire megtsökkent. Mivel Jul. 2-dikán naplemente után tsak hamar igen szép formába 's nagynak látszott, kétségen kívül már régen mutogatta magát láthatárunkon; 's annyival tsudálatosabb, hogy itt is, Bétsben is, ugyan azon Jul. 2-dikánál nem vétetett hamarabb észre. Egerre nézve a' Mátran túl, főképpen hantos helycken, a' Pásztorok és éjjel utazók a' múlt hónapnak közepe táján jól láthatták volna egy órával elébb 's utóbb éjfélnél."

B é t s.

Császár és Király ő Felsége kegyelmesen méltóztatott Erdélyi Nagy Méltóságú Püspök, Cs. Kir. Status és Erdélyi Fő Kormányzéki Valóságos Belső Titkos Tanácsos, *Rudnai és Divék Ujfalusi Rudnay Sándor* Ur ő Excellentiáját, MagyarOrszág'Primásává kinevezni — úgy

Az Egri Nagyméltóságú Érseket Cs. K. Valóságos Status és Főméltóságú M. Kir. Helytartó Tanácsbéli Consiliáriust, Heves és Külső Szolnok özssekaptsoit T. N. Vármegyék örökös Fő Ispányát, Nagy Szalatnyai L. Báró és Batskói Örökös, *Fischer István* Ur ő Excellentiáját, a' Szent István M. Kir. Rendje' nagy keresztjével megtisztelni.

J e l e n t é s.

Gazdaságbéli Számadó, és Számvevő Utasítások cím alatt tavaly előfizetésre kihirdetett munka legközelébb a' sajtó alól kiszabadult. Melly is a' véget jelentetik, hogy a' tisztelt előfizetett Urak az ezen előfizetést bészédő Uraktól a' nyomtatványokat kezekhez vehessék. Továbbá az új vevőkre nézve a' Munka fog találtatni: Pesten T. Szép György Úrnál a' M. Királyi Tábla hites Jegyzőjénél a' Kereszt-útszában, és Eggenberger Könyváros Úrnál; W eszpr é m b e n Fő Tisztelendő Horváth János Canonok, és Apát. Úrnál; Sopronyban Feigl Theophil, M. Gróf Festetics Uraság Tisztjénél; Pétsen Pajnádi Jó'sef Senátor Úrnál; Szombathelyen Zsoldos, Keszthelyen Földessy, Kanizsán Szent-Mihálfalvay, Siklóson Tóby Könyvkötő és áros Uraknál.

Száz forint Conventiós pénzért adtak Váltó czéduliban: —
Julius' 27-dikén 246 $\frac{3}{4}$ — 28-dikán 246 $\frac{1}{2}$ — 29-dikén 247 — forintot.